

POSUDEK VEDOUCÍHO DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název práce: *Inherentní nestabilita finančních trhů: Intra- a inter-sociální interakce v postkrizovém období.*

Autor práce: Jan Hladík

Autor posudku: Radek Buben

Práce Jana Hladíka je textem, se kterým se na naší planetě nesetkáme každý den. Jde o zcela autonomně napsanou studii, jež není výsledkem inter-sociální interakce, ale opravdu autorským produktem. Sartrův Autodidakt se chtěl naučit všechno, Jan Hladík chtěl použít skoro všechny sociálně-vědní přístupy, resp. disciplíny. Různě proto využívá argumenty přejaté od autorů z odlišných oborů, škol, ale také názorových proudů. Od kritiku austerit politics, přes geoeconomiku až po teorii demokracie.

Jak sám píše, text je založen na jeho studiích na respektované univerzitě v Sussexu. Je to tudíž tato univerzita a její zaměstnanci zmínění v textu, kteří byli Janu Hladíkovi inspirací a vedoucími, a především jim oprávněně patří hlavní část autorova poděkování. Konkrétní jména jsou uvedena v úvodu.

Autor vychází převážně z politické ekonomie, konkrétně z její kritické verze, což je v Sussexu obvyklé, avšak v ČR spíše vzácné a tudíž podnětné. Jádrem práce je Minskyho kritika fungování finančních trhů. Autorův interdisciplinární intra-brainstormový přístup selektivního eklektismu charakterizuje tato věta, jež potvrzuje i jeho kritické zaměření:

„V České republice se politická ekonomie obecně netěší příliš velkému zájmu. Můžeme to svést na negativní konotace s výukou tohoto oboru v podání monopolu Komunistické strany. Další limitující vliv měl bezpochyby i narativ naší transformace v kontextu tzv. šokové doktríny, pro kterou není žádná jiná alternativa. Kritika axiomů tzv. volného trhu, tak, jak je představena v

této diplomové práci, nemohla v takovém prostředí rezonovat a s důsledky se potýkáme dodnes. Historizující přístupy však perspektivně dokáží prohloubit míru našeho porozumění současným fenoménům, stejně jako jsou nápomocny prohlubování našeho vědění. Selektivně zavrhnout historicky-materialistickou analýzu Karla Marxe může být stejně otupující, jako vyjmout z našeho rámce úvah Fridricha Hayeka, či rovnou libertariána Rothbarda“ (s. 94-95).

V zásadě jde o velmi kritický manifest, jenž ukazuje, jak se v západních demokraciích přesouvá skutečná moc z institucí, jež by jí měly mít, k institucím nevoleným, přičemž, jak autor ukazuje, volební neúčast a nedůvěra, jež z toho vyplývá, ještě více podlamuje reprezentativnost těchto orgánů.

Práce se skládá z řady osobitě poskládaných argumentů, jejichž společným jmenovatelem je patrně teze, že současný politický rámec dávno neslouží tomu, proč byl vytvořen, a že vliv občanů a občanské společnosti v politice se stále více marginalizuje. Mnohá tvrzení jsou pro kriticky smýšlející komentátory a analytiky celkem familierními argumenty. Třeba tato věta: „Populistické pseudodebaty o líných Řecích a chudých Irech, nebo pracovitých Němcích, poskytují simulakrum jako náhradní sentiment místo kritické diskuze finančních trhů a agency jejich transnacionální technokratické správy (Cox, 1983; Crouch, 2004). Zde můžeme vidět příčiny vyčerpání demokratické politiky pomocí víceméně sofistických sociálních technik zajišťujících maximální akceptaci veřejného mínění po vzoru ‚zde není žádná jiná alternativa‘“. Byť si nejsem jist správností požití termínu populismus v daném kontextu, resp. jsem si jist jeho nesprávností, je tato teze vlastně dobrým shrnutím logiky práce. Některé jiné teze jsou, žel, mimo kompetence autora tohoto posudku, jejího sentimentu, chcete-li.

Sám autor si je některých problémů vědom, když text zakončuje těmito slovy:

„Navzdory tomu, že se určitému redukcionismu nemhou (sic, R. B.) vyhnout, snažím se ke kritickému posouzení předložit narýsovanou linii argumentů, snažících se vypořádat s komplexitou dějů soudobého post-krizového období. Je na posouzení mých školitelů a oponentů, jak se mi tyto argumenty daří prezentovat. Jsem si vědom celé řady limitujících faktorů, které jsou dány nejen mou vlastní mírou poznání a rozumění společenským vědám, ale též nezkušeností v teoriích komplexity, chaosu a dynamických systémů, k jejichž studiu mě ale vedlo vlastní nastavení mysli, která v redukcionistických kategoriích příliš neumí pracovat“ (s. 95).

Jako formální školitel – těmi reálnými byli v úvodu explicitně uvedeni badatelé ze Sussexu, jimž touto cestou zasílám srdečné pozdravy z Hyberské – jsem si já vědom svého

redukcionistického myšlení a neschopností vypořádat se s komplexitou textu Jana Hladíka v jeho celé šíři. Doporučuji k obhajobě se známkou **velmi dobře**.

U obhajoby doporučuji zaměřit se v maximálně pěti větách na hlavní tezi práce.